

Capreolus

TIJDSCHRIFT VOOR REEWILDBEHEER

16^e jaargang, nr. 58
zomer 2008

Nieuwe visie
Oostvaarders-
plassen

Een dood ree
meenemen?
Hartstikke fout!

Reeën leven niet
alleen in het bos

De IWA in
Neurenberg

Inhoud

Diep telerurgesteld	3
Algemene Ledenvergadering	7
Het gaat goed met de Stichting Zweethonden Nederland	8
Oersterke lampen uit de republiek China	9
Een dood ree meenemen? Hartstikke fout!	11
Webshop: DVD en boek	16
Seminars reeïepen, vossen en kraaien lokken	17
Boek: Grofwildbeheer in de praktijk	18
Keelhorzels	18
Reeën leven niet alleen in het bos	19
De IWA in Neurenberg	20
Voor u gelezen	21

Colofon

opgericht op 21 april 1951.

Capreolus, Tijdschrift voor Reewildbeheer
van de Vereniging Het Reewild
ISSN: 0929-1091
Verschijnt: 4 x per jaar

Redactie:

D.J. Buijtenorp - Eindredacteur
G.J. Spek - Redactielid
C.F. Schoon - Redactielid
R. Brouwer - Redactielid

Redactie ondersteuning:

Mw. J.A.M. Hendriks-Hueber - Fotomateriaal
J.M. Smit - Correspondent buitenlandse tijdschriften

Bestuur:

M. Greep	voorzitter
Mw. D. Rodrigo-Derksen	secretaris (2008)
H. Hoek	penningmeester (2008)
P.A.M. de Beyer	lid DB (2006)
R. Borst	lid DB (2007)
C. van Geel	lid (2004)
H.H. Vlietstra	lid (2003)
H.J.H. Vieberink	lid (2005)
A. ten Oever	lid (2000)
H. Robaard	lid (2002)
T. Prince	lid (2008)
P. Schulpen	lid (2008)
J.M. Seroo	lid (1985)
G.A. Schiller	lid (2002)

Adviseurs:

Mr P. van Schooten - Juridische zaken
Prof. Dr. J.L. van Haften - Bioloog
G.J. Spek - Technisch adviseur

Secretariaat:

Mw. D. Rodrigo-Derksen,
Stoutenburgelaan 8-B,
3836 PB Stoutenburg-Noord.
tel: 0342-450206
fax: 033-4691797
E-mail: info@reewild.nl
www.reewild.nl

Ledenadministratie:

Mevr. E. Greep
Langbroekerdijk 19
3972 NB Driebergen
tel: 0343-55 47 74
E-mail: mgreep@hetnet.nl

Webshop: www.reewild.nl

Slijpplaatjes:

G.J.M. Koenderink, Lhee 96,
7991 PK Dwingeloo. tel: 0521-597356

Coördinator keurmeesters:

J. Schoonderbeek, Meidoornstraat 16,
7497 MG Bentelo. tel: 0547-292228

Vormgeving:

Lenoirschuring, Amstelveen.

Druk:

Lenoirschuring, Amstelveen.

Lithografie:

Lenoirschuring, Amstelveen.

Contributie: € 30,- per jaar.

Bankrelatie:

ABN - AMRO Bank rek.nummer 49.70.37.440
t.n.v. Vereniging "Het Reewild" te Rhenen.

'Capreolus' is het onafhankelijke orgaan van de Vereniging Het Reewild. De weergegeven meningen komen niet noodzakelijkerwijs overeen met die van het bestuur. De redactie behoudt zich het recht voor, elke reactie te korten of te redigeren.

Copy voor 'Capreolus' nr. 59: 9 augustus 2008

zenden aan redactie van Capreolus:
Rijksstraatweg 46, 3631 AD Nieuwersluis
djb.groen-grijs@planet.nl

Foto voorpagina: Eline Verwoerd

Overname van artikelen is toegestaan
mits de bron wordt vermeld.

Telkens weer verrast de natuur ons. 'Riep ik jaren terug dat de Oostvaardersplassen best wel een broedplaats voor de zeearend zou kunnen zijn dan was de reactie steevast, 'je hoort in het gesticht, opsluiten die man'. 'De Oostvaardersplassen waren absoluut ongeschikt voor die vogel en zie wat er nu is gebeurd. De drogreden, het vastgeroeste beeld, dat een zeearend alleen kan en wil broeden in een nest in heel hoge bomen bleek niet waar te zijn. In de OVP hebben we geen heel hoge bomen en toch bouwt het dier een nest, in een heel lage boom, een dooie'. Dit is een zinsnede uit het betoog van bevlogen Frans Vera tijdens de presentatie van de nieuwe visie ontwikkeling Oostvaardersplassen. Nou, nieuw? Echt iets nieuws heb ik niet gehoord.

Diep teleurgesteld

Het verhaal van Frans Vera verschilt niet veel van zijn verhaal van bijvoorbeeld 8 jaar terug en 2 jaar terug. Het vergelijk met de giga wildparken Serengeti en de Ngorongoro krater in Tanzania is er nog steeds. Ook diagnoseert hij bij mij wederom het syndroom van de verschuivende ijkpunten. Twee jaar geleden schreef ik daar al over dat mij niets mankeert, ik ben kernegezond. Ook verschuif ik niets, ik leef met de materie van nu, de kennis van nu en mijn eigen manier van interpreteren. En daar red ik het uitstekend mee.

Kijk, wat Staatsbosbeheer doet in de OVP verdient lof. Wat daar aan beesten rond loopt, vliegt, zwemt en kruipt is ongekend. Door de aanwezigheid van het vele landriet is de OVP bijvoorbeeld een uniek broedgebied voor het baardmannetje (mooi vogeltje) geworden. Daarvoor was het een vogeltje dat eigenlijk alleen op de trek werd waargenomen en in grotere aantallen ver weg van Nederland, te weten in Oostenrijk. Riet moeten die beestjes hebben. Geen riet, geen baardmannetjes. Met de grote zilverreiger is het niet anders, mede dankzij Staatsbosbeheer hebben deze mooie vogels een habitat in Nederland. Een uniek natuurgebied dus. Nou houden zo, niks aan doen, zou je zeggen. Natuurlijke processen moeten het werk doen, menselijk ingrijpen, een actief beheer wijst Staatsbosbeheer af. De natuur de natuur laten (overigens is dat ook een menselijke beslissing en dus een

roerend mee eens). Aldus, problemen alom. Een boel kritiek, acties, protesten met als resultaat een 'international committee on the management of the Oostvaardersplassen' dat op verzoek van de toenmalige minister van LNV, de heer Veerman, een bindend advies uitbracht over de OVP. Belangrijkste punt was de sterfte onder de grote hoefdieren.

22% sterfte is volstrekt normaal

Hoewel het sterftepercentage van 22 % naar oordeel van de commissie binnen de marges valt van wat in een natuurlijk functionerende ecosystemen normaal is, was het advies om eerder in te grijpen in de populaties. Zwakke dieren en dieren die zich dreigen af te zondere van de kuddes dienen onverwijld te worden afgeschoten. Zulks is in de afgelopen periode

Het gevoerde natuurbeheer in de OVP heeft ook zijn keerzijde. Er komen dieren, maar er verdwijnen even zovele of meer. Het gevoerde beleid heeft tot gevolg gehad dat 21 van de 90 broedvogelsoorten voorgoed zijn verdwenen (quote: Rob Bijlsma, bioloog en roofvogelkenner van Nederland). **Je zou je dus achter de oren mogen krabben**

maatregel van beheer) werd het credo. Paarden erin, heckrunderen en edelherten erin. Alleen voor de functie van grazen om een bepaald type landschap te krijgen voor met name de ganzen. Populaties groeien, tientallen beesten worden honderden beesten. Is er nog wel genoeg te eten? Tijdens strenge winters was het slecht gesteld met de grote grazers. Honger, geen eten. Zonder eten ga je dood, weet je. En dat vinden wij niet leuk, de burger niet en onze volksvertegenwoordigers niet. Emotioneel gedreven zegt iedereen, bijvoeren. Maar bijvoeren is geen optie, daarmee doorbreek je het natuurlijke proces en dat wil Staatsbosbeheer niet (ben ik het overigens

(de commissie heeft haar advies uitgebracht op 22 juni 2006) ook daadwerkelijk uitgevoerd. Waarschijnlijk zijn de aantallen hoefdieren nu zo groot dat het aannemelijk is dat ze allemaal een strenge winter probleemloos zullen doorkomen. Verder heeft de commissie Staatsbosbeheer uitdrukkelijk geadviseerd meer openheid van zaken te geven, aldus monitoring tot een hoog goed te verheffen, het gebied uit te breiden, beter en transparanter te communiceren naar de buitenwereld en een degelijke beleidvisie te schrijven over de wijze van beheer en instandhouding van de OVP voor de toekomst. Vandaar dus nu de nieuwe visie.

Foto's: J. Hendriks

Bijna twee jaar hebben ze de tijd gehad en met nauwelijks iets nieuws komt Staatsbosbeheer nu naar buiten. Daar ben ik dus droevig over gestemd, diep teleurgesteld. Een paar eigen ijkpunten van Vera zijn bijgesteld omdat hij en dus Staatsbosbeheer vinden dat ze vroeger – voor de commissie haar advies uitbracht – op twee gedachten hinkten: 1. een bepaalde toestand moet gehandhaafd blijven, desnoods met allerlei kunstgrepen en 2. de verdere ontwikkeling van het natuurgebied op basis van natuurlijke processen moet doorgaan, met alle

veranderingen waarmee dit gepaard gaat. Vera betoogt dat dit één moet zijn. Wat ligt er nu? Een visie over de ecologie van het gebied aangevuld met een omschrijving van de maatschappelijke betekenis van de Oostvaardersplassen. Eén die staat als een huis, zo zei Chris Kalden, directeur van Staatsbosbeheer, als inleiding op de presentatie van Frans Vera. Wat Staatsbosbeheer (Frans Vera) natuurlijk allang wist is dat sommige diersoorten in de Oostvaardersplassen van essentieel belang zijn voor het voortbestaan van vele andere

Over het ree wordt met geen woord gerept

zijn kielzog mee verdwijnen. De belangrijke diersoorten zijn dus echt belangrijk, het zijn de sleutelsoorten tot een rijke biodiversiteit. Daar gaat Staatsbosbeheer zich nu op richten, het veiligstellen van de sleutelsoorten. Wat is daar nu nieuw aan, vraag ik mij af. Ok, bij een natuurlijk beheer moet je er wat meer aandacht aan schenken. Dus in de Oostvaardersplassen zijn de key species (de wetenschappelijke term voor sleutelsoort) de grauwe gans, hert, heckrond, paard en nog een paar soorten. Die 'nog een paar soorten' zijn er nog niet.

welk die helpt mee aan de noodzakelijke verjonging van bomen en struiken en welk soort stimuleert de verspreiding van florasoorten? Nu komt het nieuwe of hebben we het al eens eerder gehoord. Ja, ja, daar komen ze weer. De wisent, het eland, het wilde zwijn en de wolf. De bruine beer zou ook nog kunnen, maar dat ligt zelfs in de ogen van Staatsbosbeheer wat gevoelig. Over het ree wordt met geen woord gerept. Die diersoort bestaat kennelijk niet meer. Uit de OVP zijn ze al verdreven, honderden. Ik zei het al, de internationale commissie

Foto: J. Hendriks

Foto: J. Huttinga

Key species van essentieel belang ze zorgen voor een rijke biodiversiteit

soorten. En sommige soorten zijn belangrijker dan andere. Les 1 biologie en ecologie die de goede richting geeft aan een goede biodiversiteit (soortenrijkdom). Verdwijnen beesten dan betekent het dat er ook andere beesten in

Elke soort heeft zijn eigen voedsel pallet. Het heckrond is de brave grasmaaier. Herten vreten iets meer dan alleen gras, bijvoorbeeld ook vlier (wat er nog van over is) en struiken. Maar ja, wie vreet nu de kruiden en ander laag struikgewas,

heeft ten sterkste aanbevolen, ten behoeve van het welzijn van de grote hoefdieren het leefgebied te vergroten. Het Hollandse Hout, een aangrenzend cultuurbos, is ideaal geschikt voor extra fourage voor de dieren.

Foto's: J. Hendriks

Met het Hollandse Hout houdt de uitbreiding van het leefgebied niet op. Ongeveer zestien kilometer oostenlijker bij Zeewolde ligt het ca. 3.000 ha grote loofbos, het Horsterwold. Dat willen ze er ook bij hebben. Om dat mogelijk te maken is een robuuste verbinding nodig. Een strook van een kilometer breed met ecoducten en tunnels over de snelwegen en provinciale wegen. Een strook die de welluidende naam krijgt 'Oostvaarderswold'. Ik heb hier al eens mijn afkeuring over uitgesproken in Capreolus. Nieuw terrein erbij en net als in de OVP natuurlijke processen zijn gang laten gaan. Een terrein, samen met de Oostvaardersplassen 13.000 ha groot, waar de natuur de baas is. Of waar Frans Vera de baas is? Ik vind het geweldig, hoe meer natuur hoe beter. Heeft de belastingbetaler, die per saldo alles financiert bij Staatsbosbeheer, er weer een stuk natuur bij om te recreëren. Wel een stukje akkerland minder voor de broodnodige voedselproductie, maar daar zullen we het nu niet over hebben.

Niks recreatie voor de belastingbetaler. Recreatie verstoort een natuurlijk ecosysteem. Om de robuuste verbinding Oostvaarderswold en het loofbos Horsterwold gaat gewoon een hek, een raster van twee en een halve meter hoog. De dieren mogen er niet uit en de mensen er niet in. Dit denk ik zomaar, ervaring zegt mij dat. Het edelhert gaat wandelen, de kudde konik paarden gaat een deurtje verder en ontmoeten de vers uitgezette elanden, wisenten, wolven en wilde zwijnen. Samen gaan zij een natuurlijk ecosysteem opzetten,

ALLES moet GROTER

want zij zijn de sleutelsoorten. Mag het ree ook nog mee doen? Wat is de bedoeling van Staatsbosbeheer met het ree, worden zij nog ergens voor ingezet? Die diersoort, waar wij erg veel van houden zit al jaren, zolang de polder bestaat, op het boerenland van de robuuste verbinding en in het loofbos Horsterwold. Speelt het ree nog een aanmerkelijke rol? Het heeft toch hetzelfde voedselpallet als

het eland. Kan het ree misschien ook een 'key specie' worden? Of wordt het ree een weggooidier, onbeduidend en niet bijdragend aan de natuurdoelen van Staatsbosbeheer.

Je kunt beter last hebben van het virus van de liefde

Kennelijk past het inruilen van het ree voor "interessantere" 'key species' bij de visie van de ontwikkeling Oostvaardersplassen. Jammer, het ree heeft pech gehad. Wat een treurige zienswijze. Ik ben hier zo faliekant tegen. Ik vind het van een enorme arrogantie getuigen. Hoe mooi ik de Oostvaardersplassen ook vind, hoe groot mijn respect voor Staatsbosbeheer ook is, het gaat mij te ver dat een gemaakte visie en de keuze van zogenaamde nieuwe sleutelsoorten zorgt voor de teloorgang van een prachtige autochtone diersoort. Het is onverenigbaar voor mijn gevoel het ree het kind van de rekening te laten worden van een duurzame visie over natuurlijke ecosystemen. Chapeau Staatsbosbeheer, chapeau Frans Vera voor wat jullie hebben neergezet. Heel mooi, maar ten koste van wat. Voor mij geldt en ik meen te mogen weten voor alle reeënbeheerders, dat wat we hebben willen wij behouden en dat heeft niets te maken met het syndroom van de verschuivende ijkpunten. Nee dat heeft te maken met het virus van realisme en liefde voor een bepaalde diersoort.

Donald Buijtdorp
Hoofdredacteur

Aluminiumhoogzit € 229,-

Aluminium hoogzit:
Prijs € 229,-
geheel opklapbaar
zithoogte 3,75 meter

Metalen hoogzit:
Prijs € 129,-
zithoogte 2,75 meter
wordt geleverd als bouw pakket

De verzendkosten binnen Nederland bedragen € 12,50 p.st,
naar België zijn de verzendkosten € 17,50 p.st.

Of afhalen in Blokzijl tel.0653240012
Afhalen Huis ter Heide (Utrecht) tel.0653224382

www.jvs-outdoor.eu

JVS Alles voor de buitensporter

1 persoonshoogzit € 129,-

Met genoeg kijken wij terug op de Algemene Ledenvergadering van afgelopen 19 april in Hotel Bakker te Vorden. Prima vergadering, alleen jammer is dat het aantal leden dat de vergadering bezoekt beperkt is. Wellicht wordt dat in de toekomst beter. De ALV stond voor de taak een aantal nieuwe bestuursleden te benoemen en de nieuwe voorzitter. Alle voordrachten: Marien Greep als voorzitter, Hans Hoek als penningmeester en mevrouw D. Rodrigo-Derksen als secretaris werden per acclamatie gekozen. Een nieuwe secretaris was nodig omdat ambtelijk secretaris Jaap van de Waardt per 12 april j.l. met onmiddellijke ingang is gestopt met zijn werkzaamheden voor de vereniging. Dat is spijtig, maar het bestuur heeft Jaap's vertrek willen accepteren.

Ondanks alle perikelen van het afgelopen jaar is er aanzienlijk wat tot stand gekomen. Goede zaken waar de vereniging op kan doorborduren. De VHR heeft er achteraan gezeten

algemene ledenvergadering

goed, gezellig en constructief

dat in samenwerking met de KNJV de Leidraad voor het beheer van reeën tot stand is gekomen. De VHR heeft de Leidraad integraal in Capreolus afgedrukt en verder kan een ieder de Leidraad lezen op de site van de vereniging.

Vanuit de regio's en van de mensen die met volle inzet aan derden voorlichting geven over reeën en over het beheer van reeën kwam de vraag de bestaande film 'Reeënsprongen in Nederland' te actualiseren, dus meer geschikt te maken voor een voorlichtende taak. Het bestuur heeft toen Entingfilms de opdracht gegeven een 10 minuten durende film te maken van bestaand archief materiaal en die aan te vullen met noodzakelijk nieuw materiaal. Op basis van het concept 'Samenleven met reeën' van Donald Buijtdorp is dat fantastisch gelukt. Deze film, uitgebracht op DVD, is mede mogelijk gemaakt door de sponsoring van Parenco Hout. De première op de ALV was een groot succes. De DVD is te koop via de webshop, www.reewild.nl. De prijs is slechts €7,-, exclusief porto.

Voor voorlichting tijdens evenementen en grote bijeenkomsten is altijd de promotietrailer in te zetten. Dat is het afgelopen jaar herhaaldelijk gebeurd en het bestuur neemt aan dat zulks dit jaar wederom gebeurt. Iedereen mag daartoe contact opnemen met de heer Ad van Kuijk.

Goede initiatieven worden altijd gestimuleerd door de vereniging. Zo zijn wij natuurlijk vol achter het afschotregistratiesysteem van Natuurnetwerk in de Achterhoek gaan staan. We hebben dit ondersteund en zullen het in 2008 weer ondersteunen. De pilot in de Achterhoek

zou best wel eens leidend kunnen zijn voor de rest van Nederland. Registratie en daardoor een schat aan benodigde gegevens blijft noodzakelijk voor de rechtvaardiging van ons handelen in het kader van noodzakelijk beheer.

Het bureau Terra Salica van Rik Schoon heeft een advies uitgebracht voor het beheer van veldreeën in WBE De Marren. Dit advies, een honorering van de VHR op de vragen van de WBE, zal hoogstwaarschijnlijk ook worden gebruikt voor de uitvoering van het beheer in de buur WBE's.

Het opzetten van een kenniscentrum voor de VHR is geen zaak van even. Nee, dat vraagt verregaande expertise. Het initiatief van vorige voorzitter Ronald Brouwer zal verder worden uitgewerkt.

Foto: Andy van Ommeren

Communicatie zorgt altijd voor een beter en efficiënter contact met de regio's. Aandacht op dit gebied mag nooit verslappen. Sterker nog het zal worden geïntensiveerd. Dat is nodig om de doelen te bereiken die het dagelijkse en landelijke bestuur hebben gesteld.

In de regio's zijn op bestuurlijk niveau een aantal veranderingen geweest. Limburg en Achterhoek hebben een nieuwe voorzitter en na een bestuurloze periode is dan nu ook in Zeeland en de Zuid-Hollandse eilanden een voorlopig nieuw bestuur actief geworden.

Het beheer van grofwild is niet alleen de zaak van de VHR. Wij hebben het initiatief genomen te werken aan een eenduidig beleid voor de uitvoering van grofwildbeheer. Als partners in ons initiatief hebben wij gekozen voor de KNJV en Vereniging Wildbeheer Veluwe, de organisatie waar bij verre de meeste kennis op dit gebied aanwezig is. Een eigen initiatief waar wij veel van verwachten.

Tijdens de ALV hield bestuurslid Rob Borst een pittige presentatie over het beheer van reeën in Nederland. Het is altijd goed om je te realiseren waarvoor je als beheerder in de uitvoering verantwoordelijk bent. Maar al te vaak, hoe goed bedoeld ook, gaan de reeënbeheerders in het veld op de verkeerde stoel zitten. Rob Borst is bij uitstek een autoriteit op dit gebied. Zijn betoog was leerzaam, het gaf aan hoe de weg is die alle beheerders moeten bewandelen. Monitoring en registratie zijn wel de basis voor goed en efficiënt beheer. In volgende nummers van Capreolus zal Rob Borst en de redactie terugkomen op dit onderwerp.

Hij hoeft niet te worden uitgereikt, maar wanneer hij dan toch wordt uitgereikt dan moet het aan iemand zijn die veel voor de vereniging en de diersoort het ree in het bijzonder hebben ingezet. De commissie die dit bepaalt, heeft unaniem Jop Bakker, voorheen regiovoorzitter van de Achterhoek, gekozen. Het is dus Jop Bakker die de wisseltrofee Vereniging Het Reewild een jaar mee naar huis mag nemen.

Namens het dagelijkse bestuur
Marien Greep

Arfman Hekwerk b.v.
Ondernemersweg 15
7451 PK Holten
Tel 0548 36 29 48
Fax 0548 36 50 42
Internet www.arfman.nl
E-mail info@arfman.nl

Uw specialist in:

- Landschappelijke afrasteringen
- Kleinwild- c.q. dassentunnels en grofwildtunnels
- Inrichting van begrazingsprojecten
- Wild- en veeroosters
- Industriële en paneelhekwerken
- Rasterplannen en bestekken
- Verkoop van afrasteringsmateriaal
- Dealer van producten ter voorkoming van fauna-verkeersslachtoffers, zoals wildreflectoren (WEGU), Duftzaun en Kitzrettung (Hagopur)

Het gaat goed met de Stichting Zweethonden Nederland

Het is al bijna een jaar geleden dat de eerste SZN-zweethondenlijst is uitgekomen. 45 Teams staan altijd, 24 uur per dag klaar om grofwildbeheerders, wegbeheerders en terreineigenaren bij te staan met het opsporen van aangereden en zwaar gewonde dieren. Professionele teams, goed getraind en inzetbaar door het hele land. Elke provincie heeft wel een 10-tal teams waarmee een redelijke regionale dekking is verkregen. Het Stichtingsbestuur met specialisten als John Harleman, Gerbrand Verwoerd, Bart Castelijin en Hans Liekens blijven waken over het professionalisme van de teams. Zo werd afgelopen 5 april tijdens de Eurowilddag in Berkenhorts te Elspeet een trainingdag gehouden. In de bossen van het Landgoed Staverden, nabij de Berkenhorst, hadden de specialisten van de SZN moeilijk te beoordelen aanschotplaatsen gemaakt. Echt, heel moeilijke, en dat alleen om de teams bij te trainen. De teams moeten scherp blijven. Ervaringen met elkaar uitwisselen en daar ook nog eens met zeer ervaren professionals over van gedachten wisselen houden de teams scherp. En dat is wat de grofwildbeheerder, wegbeheerder en terreineigenaar mag verwachten.

Bent u nog niet in het bezit van een recente zweethondenlijst?
Stuur een mailtje naar info@zweethonden.nl en u krijgt er een thuis gestuurd.

Foto's: Eline Verwoerd

Een kleine zaklantaarn die de concurrentie ver achter zich laat

Oersterke lampen uit de republiek China

Waar zijn wij in het buitenwerk aan gewend? Precies, de alom geroemde Maglite. Robuust en veel licht. Alleen die batterijen, die deugen niet. Zeker de oplaadbare. Na een tijdje opladen in de auto houdt de Maglite er na tien minuten al mee op. En daar sta je dan midden in het bos in het pikke donker. Dit hoeft niet meer. Met de zaklantaarns van de Chinese fabrikant Fenix zal je dat niet overkomen. Het topmodel TK 1 is een lamp niet groter dan 14 cm lang met een diameter van 35 tot 25 mm. Zeer robuust. De Chinezen gaan voor kwaliteit. Ik heb de TK1 onder de wielen van de landrover gehad, acht hoog uit het raam op de straat laten kletteren en honderden keren het schakelaar-tje aan en uit gedaan. Echt gebruikt dus. Hij blijft het doen. Hij blijft een strakke kegel licht geven met een intensiteit van 225 lumen. Bedenk dat dit ruim twee keer zoveel is als de lichtintensiteit van een Maglite.

Lumen is een eenheid van licht. Het geeft de sterkte van een lichtstroom in een lichtbundel aan. Surf naar Wikipedia voor verdere informatie

De fabriek geeft levenslange garantie. De fabriek gelooft dus in haar eigen producten. Ze hebben vliegtuig aluminium gebruikt voor de behuizing. Kristalhelder glas, een innovatief LED lampje, Cree 7090XR-E-LED met een levensduur van 50.000 branduren. Het digitaal geregelde lichtcircuit zorgt voor een constante lichtintensiteit. Tot de laatste energie van de batterijen blijft de lichtbundel max. 225 lumen geven. Op de felste lichtstand brand de zaklantaarn 1.5 uur op de laag-

ste stand maar liefst 60 uur. De laagste stand is al voldoende voor een goede nazoek in het bos. De Fenix lampen zijn waterdicht, maar dan ook echt waterdicht. Wat kost zo'n lamp nu? €69,75!

De Fenix L2D is een dunne, bijna 15 cm lange zaklamp met een lichtintensiteit van 180 lumen. Ook dat is ruimschoots meer dan vele andere zaklantaarnmerken aanbieden. Een handige lamp voor de toezichthouder/BOA. Weinig gewicht aan de koppel, stroboscoop functie voor verblinding. Rode kap erop voor waarschuwings-signalen en stopteken.

Brandduur 2,4 uur op twee oplaadbare penlite batterijen. 55 uur op de laagste lichtstand. Prijs €59,95 excl. accessoires.

Fenix levert ook handige accessoires, zoals: diffusie kapjes, roodlicht kapjes, roodlicht-filters en stevige cordura etuis.

De Fenix lampen zijn te koop bij de gerenommeerde buitenzaken.

Verdere informatie: Fenix Benelux, Postbus 2469, 7302 ER Apeldoorn. Tel: 055 - 576 32 23. www.fenix-nederland.nl

Wildfotografie

Andy van Ommeren

- Edelwild
- Zwartwild
- Damwild
- Reewild
- Kleinwild
- Moeflons

Expositie:

Natuurcentrum Veluwe

Groot Ginkelseweg 2, 6718 SL Ede

Businesspark Stein 301, 6181 MC Stein-Elsloo

Tel. 046 - 436 05 34

www.andyvanommeren.nl

EEN DOOD REE MEENEMEN?

Karel Jan Geertsema is een eerbiedwaardig reeënbeheerder. Gepassioneerd ook. Het welzijn van de dieren staat hem altijd voor ogen. Hij is dienstbaar aan de natuur. Hij is een verantwoordelijk mens. Karel, zo zal ik hem verder noemen, pacht van Staatsbosbeheer een zeshonderd ha groot bosgebied. Dwars door het bos loopt een redelijk drukke weg. De wegbeheerder is de provincie. Helaas worden er paar jaar nogal wat reeën aangereden.

Foto: M. van der Belt

Valwild = wild dat op een andere manier is doodgegaan dan gejaagd. Dus een verkeersslachtoffer valt onder valwild. Belangengroepen zijn druk bezig een scheiding aan te brengen in 'anders doodgegaan dan gejaagd' en slachtoffer van het verkeer. Dit om de volgende reden. Van verkeersslachtoffers is de doodsoorzaak bekend en van al het andere niet. Enge ziektes, vorkelen, vergiftiging, ouderdom, noem maar op kan de doodsoorzaak zijn.

FOUT, HARTSTIKKE FOUT!

Karel woont op nog geen kilometer afstand van het bos. Iedereen uit de buurt weet dat Karel de jager van het bos is. Iedereen uit de buurt die iets ongeregd ziet in het bos, belt Karel. Zo ook op een donderdagmorgen in januari. "Karel, er ligt een dood ree in de berm bij hectometer paal 11.4". "Dank je, ik ga er heen".

Karel gaat er inderdaad naar toe en vindt het ree, een geit. Zonde, dood zonde. Karel inspecteert het dier, waarschijnlijk aan de kop geraakt. De geit is nog warm, het ongeluk moet dus pas gebeurd zijn. Hij ontweidt het dier en doet haar in de wildbak in de kofferruimte van zijn auto. FOUT, HARTSTIKKE FOUT. Hij mag het dier niet meenemen, hij mag het niet vervoeren, hij mag eigenlijk helemaal niets. Hij mag 112 bellen en doorgeven dat er een dood ree langs de kant van de weg ligt. De politie geeft het dan wel

door aan de wegbeheerder en die moet het maar oplossen. Of er is in de regio van Karel een speciale valwildregeling getroffen. Wat betekent dat gekwalificeerde mensen op basis van een aanwijzing voorzien van een verlov van de politie voor het doden van gewond wild en losgebroken dieren, de dode geit mogen weghalen.

Niemand zal waarschijnlijk iets zeggen van de handelingen van Karel, immers iedereen weet, ook de politie, dat Karel daar de jacht heeft. Maar wat Karel doet mag eigenlijk niet, bij de wet verboden.

Voor de duidelijkheid

Welke wetten zijn van toepassing op het fenomeen valwild? Hoofdzakelijk de Flora- en faunawet, maar ook de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren. Heel belangrijk criterium is de manier waarop een dood ree is verkregen. Afschot van reeën, dus doden door gebruik te maken

van een kogelgeweer met een minimum kaliber dat 980 Joule op 100 meter afgeeft, is slechts toegestaan in het kader van beheer- en schadebestrijding conform art. 68 van de Flora- en faunawet, alsmede de AMvB Beheer en schadebestrijding § 3. In het kader van dit wetsartikel en AMvB krijgt de FBE op basis van een goedgekeurd faunabeheerplan een ontheffing van Gedeputeerde Staten (de Provincie is het bevoegde gezag). De FBE schrijft de ontheffing door naar de WBE's en die weer naar de jachthouders en jagers.

Met die ontheffing in je bezit is het dus toegestaan in de aangewezen perioden reeën te doden, te vervoeren en aan te bieden voor het voedselcircuit. Val je buiten de periode, is het dier niet verkregen door afschot tijdens het jagen, heb je geen ontheffing en heb je toch een dood dier in je kofferbak dan ben je strafbaar. Of je nu een jachtakte hebt of niet maakt niets uit. Je mocht willen dat je geen jachtakte hebt wanneer de politie een proces verbaal opmaakt.

Gewond ree

Karel krijgt een melding van een aanrijding. Hij gaat er heen. Ziet het dier en constateert dat het gewond is. Karel denkt dat het dier nog te redden is. Voorzichtig legt hij het dier in de auto en gaat er mee naar de dierenarts. FOUT? Nee, in dit geval niet. Karel mag het ree zelf vervoeren en naar de dierenarts brengen, mist hij dit voor het vervoer aanvangt meldt bij de politie en hiervoor toestemming krijgt van diezelfde politie, (lees meldkamer van de politie) Zie art. 14 lid 3 van het Vrijstellingsbesluit Flora- en faunawet.

Medewerkers van de erkende reeën-opvangcentra mogen altijd een gewond ree ophalen en vervoeren naar hun opvang. Zij zijn namelijk in het bezit van een ontheffing, con-

De belangengroepen vinden dat alle onbekende doodsoorzaken als biomassa teruggegeven moeten worden aan de natuur of ter destructie worden afgevoerd. Is de doodsoorzaak bekend, en dat is het bij een verkeersslachtoffer, is de jager, BOA, in ieder geval een GP prima instaat om te beoordelen of het vlees nog geschikt is om het voedselcircuit in te gaan. Wanneer deze scheiding in het fenomeen valwild bekrachtigd wordt is nog ongewis.

Foto: H. Osinga

Foto: J. Huttinga

Foto: J. Huttinga

form Art. 75 van de Flora- en faunawet. En dan mag het. Karel en de dierenambulance mogen alleen een gewond ree vervoeren na toestemming van de regionale meldkamer van de politie, zie art.14 Ook gerechtigd is een persoon die door de Provincie voor dit doel conform Art. 67 is aangewezen .

Of het verstandig is van Karel en of Karel's handelen bijdraagt aan het welzijn van dat ree is discutabel. Misschien is het beter in het kader van ondragelijk lijden het ree te doden met de kogel. Stel Karel doet dat. Is hij gerechtigd dat te doen of kan Karel zich beroepen op overmacht? In de toegestane jachtperiode op het ree mag Karel (het is ook zijn eigen veld) probleemloos het ree snel en humaan uit haar lijden verlossen omdat hij gebruik maakt van zijn ontheffing om reeën te doden. Hij mag dat ook vervoeren en hij mag het ook het voedselcircuit inbrengen, mits het maar niet via een EEG erkende poelier is. Want het EG circuit mag geen valwilde accepteren. De poelier/kleinhandelaar wel.

Nu doet Karel hetzelfde, alleen een paar maanden later, wanneer de afschotperiode voorbij is. Karel neemt zijn geweer mee van huis. Rijdt naar de plaats van de aanrijding die hem is gemeld. Karel vindt de reegeit en schiet het dier dood. Hij ontweidt het en laadt het

in de achterbak van zijn auto. Hij is FOUT, HARTSTIKKE FOUT. Hij mag zijn geweer niet van huis meenemen. De ontheffing is niet meer van toepassing. Hij jaagt in een periode dat er niet gejaagd mag worden. Karel is behoorlijk strafbaar. Achteraf kan Karel zich altijd beroepen op overmacht en op de zorgplicht die de mens voor dieren heeft en evenzo op de verplichting om zwaar gewonde dieren uit hun lijden te verlossen. Karel neemt zijn verantwoordelijkheid, maar die moet hij wel achteraf aantonen. Wettelijk gezien mag het niet.

Bij valwilde mag de eerlijke jager niet ingrijpen. Niet in het seizoen en niet buiten het seizoen. Valwilde is wild dat dood is gegaan op een andere manier dan door afschot. Dus niet conform de ontheffing van Art. 68. En is dat zo, dan ben je altijd fout, ook al is het in je eigen jachtveld. Niet voor niets wordt en is er in een aantal provincies hard gewerkt aan procedures om dit probleem op te lossen. Zo is er in de provincie Utrecht een goedwerkende valwildregeling. In het grote gebied van de politieregio Noord en Oost-Gelderland opereert naar ieders tevredenheid de Stichting Groen-netwerk die alles met valwilde naar behoren uitvoert. Belangrijk in een valwildregeling is de wettelijke status van de persoon die iets met dat valwilde moet doen (ophalen, doden, melden, etc). Een aanwijzing

Bij valwilde mag de eerlijke jager niet ingrijpen

Niet in het seizoen en niet buiten het seizoen

(op de persoon) conform Art. 67 van de Flora- en faunawet is een eerste vereiste. Hebben de aangewezen personen ook nog een verlov voor het voorhanden hebben van een vuurwapen om gewond wild en losgebroke dieren te doden (WM 4) dan kunnen zij hun taak echt naar behoren uitvoeren. Met losgebroke dieren worden bedoeld, bijvoorbeeld koeien op de weg, kangoeroes en andere, meestal gehouden dieren. Veelal zijn de aangewezen personen BOA's, maar bijvoorbeeld in de Achterhoek zijn ook jachtaktehouders aangewezen, omdat de Achterhoek niet genoeg BOA's actief in de regio heeft.

De perikelen rond valwilde zijn prima te op te lossen door in het bezit te komen van de aanwijzing. Het is niet ingewikkeld, maar je moet wel de juiste weg bewandelen. In je eentje aanvragen is niet verstandig. Laat de FBE de onderbouwing geven in het Faunabeheerplan. Geen onderbouwing in het Faunabeheerplan betekent geen aanwijzing en/of ontheffing. Sluit organisatorisch aan op de Politieregio's omdat de aanrijdingen aan de Meldkamer gemeld moeten worden. Organiseer de inzet van de BOA's en de jachtaktehouders. Dit kan als WBE , maar beter is dit als meerdere WBE's of FBE af te spreken. Het bevoegde gezag in deze is de Provincie. Die wijst aan. Belangrijk is voor het werkgebied van de samenwerkende WBE's een rechtspersoon te maken (WBE's zijn voor een groot deel al stichtingen). Hiervoor kan de FBE ook dienst doen, dit is al een stichting. Als stichting kun je vervolgens overeenkomsten af sluiten met de wegbeheerders over onkostenvergoedingen en de politie.

Effectief handelen

Karel zit op de hoogzit voor het afschot op een vos en er komt een ree langs schuiven op twee poten. Dat arme beest redt het nooit. Wat mag en wat moet hij doen. In de afschotperiode op ree is het geen probleem. Karel pakt onmiddellijk zijn verantwoordelijkheid en schiet het dier dood. Hij maakt het schoon,

Foto: J. Huttinga

Foto: J. Huttinga

Foto: Eline Verwoerd

vindt geen abnormaliteiten, vult zijn deel in op de Verklaring 1e onderzoek grof vrij wild en brengt het bij een bevestigde GP voor verder onderzoek. Karel wil het ree namelijk verkopen. Tot zover is alles in orde. De vraag is wat vult Karel nu in. Hij vult in geen abnormaliteiten omdat hij bij het ontweiden geen abnormaliteiten heeft waargenomen. Dat is fout. Hij dient in te vullen 'ree had twee poten'. Op grond van de ontheffing zal dit afschot als nood-

zakelijk worden aangemerkt. Veelal voorziet de ontheffing, art. 68 FFW, in een mogelijkheid tot noodzakelijk afschot ter voorkoming van onnodig lijden. Op de ontheffingen in Gelderland bijvoorbeeld staat voor elke grofwildsoort de volgende zinsnede: 'Van het jaarlijks vastgestelde aantal af te schieten dieren mag maximaal 10% worden afgeschoten in verband met ziekte of ernstige verminkingen buiten de reguliere afschotperiode. Valwild mag niet naar de EEG ge-

certificeerde wildbedrijven, wel naar de lokale, een niet Europees geregistreerde, poelier of direct naar het restaurant. het eerste deel van de verklaring maar buiten de jachtperiode?

Maar buiten de afschotperiode?

Karel zal uit verantwoordelijkheidsgevoel hetzelfde handelen. Dat is ook goed. De gezondheids- en welzijnswet voor dieren alsmede Art. 2,

algemene zorgplicht van de Flora- en faunawet gebied hem zo te handelen. Wordt Karel er op aangesproken dan beroept hij zich op overmacht. Nogmaals in dit specifieke geval vindt de rechtvaardiging van handelen achteraf plaats op voorhand (Art. 68 van de Flora- en faunawet) is het verboden. Het is maar dat je het weet.

Kan een autobestuurder een stuk wild claimen?

Vroeger bestonden regelingen tussen wegbeheerders, politie en poelier over het ophalen van dood wild langs de weg. In dezelfde regeling was voorzien dat de bestuurder van het betrokken voertuig de geldelijke opbrengst van het dode dier (vlees) kon claimen. Voor de duidelijkheid, vroeger was dit een plaatselijk ingestelde regeling. Het was geen verplichting voortkomende uit de wet.

In Noord-Oost Gelderland bijvoorbeeld wordt nu aan de bestuurders niets meer uitgekeerd. Ontstane schade is eventueel op de verzekering te verhalen. Dat hangt af van de polisvoorwaarden.

Strafbaar feit

Het doodrijden van een stuk grofwild is strafbaar. Dus de bestuurder belonen met de opbrengst van het vlees zou toch al te gek zijn.

Letterlijke teksten van belangrijke artikelen uit de Flora- en faunawet

Artikel 2

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voorzover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voorzover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Artikel 13

1. Het is verboden:
 - a. planten of producten van planten, of dieren dan wel eieren, nesten of producten van dieren, behorende tot een beschermde inheemse of beschermde uitheemse plantensoort onderscheidenlijk een beschermde inheemse of beschermde uitheemse diersoort, of
 - b. [Dit onderdeel is nog niet in werking getreden.] te koop te vragen, te kopen of te verwerven, ten verkoop voorhanden of in voorraad te hebben, te verkopen of ten verkoop aan te bieden, te vervoeren, ten vervoer aan te bieden, af te leveren, te gebruiken voor commercieel gewin, te huren of te verhuren, te ruilen of in ruil aan te bieden, uit te wisselen of tentoon te stellen voor handelsdoeleinden, binnen of buiten het grondgebied van Nederland te brengen of onder zich te hebben.

2. [Dit lid is nog niet in werking getreden.]
3. [Dit lid is nog niet in werking getreden.]
4. Met uitzondering van het verbod op het binnen of buiten het grondgebied van Nederland brengen, gelden de in het eerste lid bedoelde verboden noch ten aanzien van planten of producten van planten, noch ten aanzien van dieren of eieren, nesten of producten van dieren behorende tot een beschermde uitheemse plantensoort onderscheidenlijk een beschermde uitheemse diersoort, die is aangewezen om redenen als bedoeld in artikel 5, eerste lid, onderdeel b, indien kan worden aangetoond dat zij:
 - a. overeenkomstig het bij of krachtens deze wet bepaalde in Nederland zijn gebracht of
 - b. overeenkomstig de Wet bedreigde uitheemse diersoorten zijn verworven voor het tijdstip van inwerkingtreding van dit artikel.

Artikel 14 Vrijstellingsbesluit

1. De verboden op het vervoeren en onder zich hebben, bedoeld in artikel 13, eerste lid, van de wet, gelden niet ten aanzien van ziekte of gewonde dieren behorende tot een beschermde inheemse diersoort ten behoeve van opvang en verzorging.
2. De in het eerste lid genoemde vrijstelling geldt slechts voorzover de dieren binnen twaalf uur worden overgedragen aan personen of instanties die gerechtigd zijn de dieren onder zich te hebben.
3. Met betrekking tot reeën, edelherten, damherten en wilde zwijnen geldt de vrijstelling, bedoeld in het eerste lid, uitsluitend indien vóór het vervoer melding is gemaakt bij de meldkamer van het regionale politiekorps in de regio waar een dier wordt aangetroffen van het aantal, de vindplaats en de

soort ziekte of gewonde dieren en voorzover dat vervoer geschiedt door een door de politie aangewezen vervoerder

Artikel 67

1. Gedeputeerde staten kunnen bepalen dat, wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat, in afwijking van het bepaalde bij of krachtens de artikelen 9, 11, 12, 50, 51, 53, 72, vijfde lid, en 74, door door hen aan te wijzen personen of categorieën van personen de stand van bij ministeriële regeling aangewezen beschermde inheemse diersoorten of andere diersoorten of verwilderde dieren op door gedeputeerde staten aan te wijzen gronden kan worden beperkt:
 - a. in het belang van de volksgezondheid en openbare veiligheid;
 - b. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
 - c. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, bedrijfsmatige visserij en wateren of
 - d. ter voorkoming van schade aan flora en fauna.
2. Gedeputeerde staten kunnen bij het treffen van een bepaling als bedoeld in het eerste lid niet afwijken van het bepaalde bij of krachtens artikel 72, vijfde lid;
 - a. voorzover de bepaling ziet op het beperken van de stand van bij de in het eerste lid bedoelde ministeriële regeling aangewezen vogelsoorten, bedoeld in artikel 4, eerste lid, onderdeel b, of
 - b. voor het toestaan van middelen die onnodig lijden van dieren veroorzaken.
3. Voorzover het beschermde inheemse diersoorten betreft, kan een bepaling als bedoeld in het eerste lid slechts worden getroffen indien geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort.

4. Gedeputeerde staten kunnen hun besluit, bedoeld in het eerste lid, afhankelijk stellen van een faunabeheerplan.
5. Gedeputeerde staten kunnen ten aanzien van één of meer van de door hen krachtens het eerste lid aangewezen personen of categorieën van personen bepalen dat zij toegang hebben tot alle krachtens het eerste lid aangewezen gronden. In dat geval zijn deze personen gerechtigd zich daartoe zonnig met behulp van de sterke arm toegang te verschaffen.
6. Gedeputeerde staten kunnen bepalen hetgeen met de ingevolge het eerste lid bevoegde dieren dient te geschieden.
7. Bij een regeling als bedoeld in het eerste lid, kan worden bepaald dat het verboden is dieren behorende tot een krachtens dat lid aangewezen soort onder zich te hebben.
8. Alvorens een ministeriële regeling als bedoeld in het eerste lid vast te stellen, te wijzigen of in te trekken, stelt Onze Minister het Faunafonds in de gelegenheid over het ontwerp daarvan zijn oordeel te geven.

Artikel 68

1. Wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat en indien geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort, kunnen gedeputeerde staten, voorzover niet bij of krachtens enig ander artikel van deze wet vrijstelling is of kan worden verleend, ten aanzien van beschermde inheemse diersoorten, het Faunafonds gehoord, ontheffing verlenen van het bepaalde bij of krachtens de artikelen 9 tot en met 15, 15a, 15b, tweede lid in samenhang met het eerste lid, 16, 17, 18, 53, eerste lid, onderdelen c en d, 72, vijfde lid, en 74:
 - a. in het belang van de volksgezondheid en openbare veiligheid;

- b. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
 - c. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, bedrijfsmatige visserij en wateren;
 - d. ter voorkoming van schade aan flora en fauna of
 - e. met het oog op andere, bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen, belangen.
2. Een ontheffing die betrekking heeft op vogels als bedoeld in artikel 4, eerste lid, onderdeel b, of op soorten als bedoeld in bijlage IV, onderdeel a, of, voorzover de ontheffing betrekking heeft op artikel 15b, soorten als bedoeld in bijlage V, onderdeel a, van richtlijn 92/43/EEG, wordt uitsluitend verleend voor zover de grond als bedoeld in het eerste lid, onderdeel a tot en met e, overeenstemt met een van de gronden, genoemd in artikel 9 van richtlijn 79/409/EEG onderscheidenlijk artikel 16 van richtlijn 92/43/EEG.
 3. Gedeputeerde staten kunnen bij verlening van een ontheffing als bedoeld in het eerste lid niet afwijken van het bepaalde bij of krachtens artikel 72, vijfde lid, voor het toestaan van middelen die onnodig lijden van dieren veroorzaken.
 4. De ontheffing, bedoeld in het eerste lid, wordt slechts verleend aan een faunabeheereenheid op basis van een faunabeheerplan.
 5. Onverminderd het bepaalde in artikel 80, onderdeel e, worden ontheffingen als bedoeld in het eerste lid, verleend voor een periode van ten hoogste vijf jaren.
 6. In afwijking van het derde lid kan de ontheffing, bedoeld in het eerste lid, ook aan anderen dan een faunabeheereenheid worden verleend indien:
 - a. de noodzaak ontbreekt voor een faunabeheerplan gelet op de soort dan wel de aard of omvang van te verrichten handelingen;

- b. de noodzaak ontbreekt dat de te verrichten handelingen worden verricht door tussenkomst van een faunabeheereenheid;
- c. het gebied waar de handelingen worden verricht niet is gelegen in een gebied waarover zich de zorg van een faunabeheereenheid uitstrekt.

7. Gedeputeerde staten doen tegelijkertijd met of zo spoedig mogelijk na de bekendmaking van besluiten als bedoeld in het eerste en vijfde lid mededeling van deze besluiten in één of meer dag-, nieuws- of huis-aan-huisbladen of op andere geschikte wijze. Van besluiten als bedoeld in het eerste juncto derde lid wordt tevens tegelijkertijd met of zo spoedig mogelijk na de bekendmaking van deze besluiten mededeling gedaan in de Staatscourant. Een afschrift van deze besluiten sturen zij aan Onze Minister.

Artikel 75

1. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kan, voorzover niet bij of krachtens enig ander artikel van deze wet vrijstelling is of kan worden verleend, vrijstelling worden verleend van de bij of krachtens de artikelen 8 tot en met 18 bepaalde verboden.
2. Indien een vrijstelling als bedoeld in het eerste lid strekt tot uitvoering van internationale verplichtingen of bindende besluiten van organen van de Europese Unie of andere volkenrechtelijke organisaties, kan de vrijstelling bij ministeriële regeling worden verleend.
3. Onze Minister kan, voorzover niet overeenkomstig artikel 68 van deze wet door gedeputeerde staten ontheffing is of kan worden verleend, ontheffing verlenen van het bepaalde bij of krachtens de artikelen 8 tot en met 15a, 15b, tweede lid in

- samenhang met het eerste lid, 16, 17, 18, 50, 51, 52, 53, 58, 59, tweede lid, 64, tweede lid, en 72, vijfde lid.
4. Onze Minister kan bij verlening van een ontheffing als bedoeld in het derde lid niet afwijken van het bepaalde bij of krachtens artikel 72, vijfde lid, voor het toestaan van middelen die onnodig lijden van dieren veroorzaken.
5. Vrijstellingen en ontheffingen worden tenzij uitvoering van internationale verplichtingen of bindende besluiten van organen van de Europese Unie of andere volkenrechtelijke organisaties noodzaakt tot het verlenen van vrijstelling of ontheffing om andere redenen, slechts verleend indien geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort.
6. Onverminderd het vijfde lid, worden voor soorten genoemd in bijlage IV van richtlijn 92/43/EEG, voor soorten vogels als bedoeld in artikel 4, eerste lid, onderdeel b, en voor bij algemene maatregel van bestuur aangewezen beschermde inheemse diersoorten of plantensoorten vrijstelling of ontheffing slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing bestaat:
 - a. ten behoeve van onderzoek en onderwijs, reproductie en herintroductie, alsmede voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten;
 - b. teneinde het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een bij algemene maatregel van bestuur te bepalen aantal van bij die maatregel aan te wijzen soorten te vangen, te plukken of in bezit te hebben of,
 - c. met het oog op andere, bij algemene maatregel van bestuur aan te wijzen, belangen.
7. Vrijstellingen kunnen in ieder geval verschillend worden vast-

gesteld naar gelang de soorten of categorieën van soorten en handelingen welke de vrijstelling betreffen. Voorts kan onderscheid worden gemaakt naar wilde of gekweekte planten of producten van die planten, en naar wilde of gefokte dieren dan wel eieren, nesten of producten van die dieren.

Artikel 36 Gezondheids- en welzijnswet voor dieren

1. Het is verboden om zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of leedsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van een dier te benadelen.
2. Tot de in het eerste lid verboden gedragingen worden in ieder geval gerekend:
 - a. een dier arbeid doen verrichten, welke kennelijk zijn krachten te boven gaat of waarvoor het uit hoofde van zijn toestand ongeschikt is;
 - b. een koe met overvolle uier vervoeren of op een markt of openbare verkoping ten verkoop houden;
 - c. bij de verlossing van een koe gebruik te maken van dierlijke trekkracht of van een niet door Onze Minister daarvoor toegelaten krachttoestel;
 - d. een hond als trekkracht gebruiken.
3. Een ieder is verplicht hulpbehoevende dieren de nodige zorg te verlenen.

Nu te koop via de webshop www.reewild.nl

DVD 'Samenleven met reeën'

Het ree maakt onderdeel uit van onze samenleving. Net zoals stratenmakers, notarissen, huisartsen en honden. Met z'n allen willen we samenleven. We kijken naar elkaar, we praten met elkaar en bouwen samen aan onze maatschappij. We leven samen en dat schept verplichtingen.

De film plaats het ree middenin onze maatschappij. Het ree is overal. In de duinen, de polder, het bos, het kale land van Noord-Groningen en in uw achtertuin. Het ree is dichterbij dan u denkt. En dat is niet altijd even makkelijk. Ja, je moet er wat voor doen om goed samen te leven met reeën.

Ga naar www.reewild.nl en click op webshop De DVD 'Samenleven met reeën' is gemaakt voor de voorlichting over de leefwijze van reeën en de noodzaak van beheer. Beeld en tekst is op een heel brede doelgroep afgestemd, van basis school tot hoger beroepsonderwijs.

EntingFilms maakte in opdracht van de Vereniging Het Reewild een schitterende film.

Nu voor de speciale prijs van **€7,-**

Ook te koop is nu een boekje over reeën van G.J. van Heek jr. voor de prijs van € 25,-.

'Reewild in Nederland'

Nazaten van deze heer Van Heek vonden in de kelder nog een aantal dozen met het boekje 'Reewild in Nederland'. Een aardig boekje, keurig voorzien van stofomslag en met illustraties gelardeerde inhoud. Van

Heek schreef er in 1948 zelf het volgende over: "Hierbij biedt ondergeteekende den leden der Nederlandsche Jagers-vereniging een beknopte beschouwing aan over "Reewild in Nederland", geïllustreerd met eenige zelf

genomen foto's van dit wild in de vrije natuur en met daaraan toegevoegd een serie schetsen van reegeweien en reesparen. Zonder twijfel zal ons mooie reewild, waarvan zooveel voor den jager als voor den natuur-

De droom van baron Van Carspelen

Baron van Carspelen heeft een prachtig bezit: een heerlijk kasteeltje op een prachtig landgoed in een al even prachtige omgeving. Een bezit dat al eeuwen eigendom is van de familie. En Van Carspelen heeft de grote wens om daar, samen met zijn vrouw, tot aan zijn dood te blijven wonen. Op zich geen enkel probleem natuurlijk.

Er is alleen één maar: het kasteeltje staat op de lijst van beschermde Rijksmonumenten. En moet dus, net als het landgoed, zorgvuldig worden beheerd en onderhouden. En dat kost de laatste jaren meer geld dan er aan inkomsten voor het landgoed binnenkomen. En dus werd het tijd om een duurzame exploitatie veilig te stellen door nieuwe economische dragers te zoeken. Inmiddels heeft Van Carspelen belangrijke stappen gezet. Initiatieven genomen. Contracten getekend. En daarmee zijn droom veiliggesteld. In samenwerking met Eelerwoude, een landelijk adviesbureau dat duurzame oplossingen levert aan een mooi en vitaal landelijk gebied. Door concrete plannen te maken. Doordachte adviezen te geven. Problemen te pareren. En tenslotte te realiseren. Zowel op het gebied van ontwikkeling, inrichting als beheer. En volgens de wensen van iedereen die erbij betrokken is. Zodat dromen geen dromen hoeven te blijven, maar werkelijkheid kunnen worden.

www.eelerwoude.nl

De realiteit van dromen

Eelerwoude werkt met passie aan een mooi en leefbaar Nederland. Vestigingen in Goor, Oosterwolde (Fr) en Vorstenbosch.

Reefiepen, vossen en kraaien lokken Klaus Demmel beheerst het allemaal

Voor het vierde jaar al organiseert Hemker & Bekking de leerzame seminars reefiepen. Een groot succes. Klaus Demmel beheerst niet alleen de kunst van het lokken van reebokken in de bronsttijd, maar evengoed het lokken van vossen en kraaien. Dit doet hij met een ander fluitje dan de reefiep. De resultaten zijn verbluffend.

De seminars

Zaterdag 12 juli:	09.00 – 13.00	"Seminar Vossen en Kraaien lokken"
Zaterdag 12 juli:	14.00 – 18.00	"Seminar Reefiepen"
Zondag 13 juli:	09.00 – 13.00	"Seminar Vossen en Kraaien lokken"
Zondag 13 juli:	14.00 – 18.00	"Seminar Reefiepen"

Plaats

Hotel van der Valk "De Cantharel", van Golstein 20, Ugchelen-Apeldoorn (Afslag 19 op de A1 van Amsterdam naar Hengelo)

De kosten per seminar bedragen € 38,50. Na aanmelding ontvangt u een factuur. Controleer of de vermelde datum, tijd en seminar op de factuur overeenkomen met wat u opgegeven heeft. Per seminar is plaats voor maximaal 35 deelnemers.

Informatie en inschrijvingen: Hemker&Bekking BV in Twello (0571 - 27 65 52), Beek en Donk (0492 - 55 34 60) en Leimuiden (0172 - 50 65 93) Steenwijk (0521 - 52 14 30). E-mail: info@hemker-bekking.nl Internet: www.hemker-bekking.nl en www.klaus-demmel.de

liefhebber zooveel bekoring uitgaat, meer belangstelling in de toekomst trekken.

Moge voor een wijs beleid der regeering het deze gelukken dit wild de noodige bescherming in ons land te verleenen, mogelijk door een nieuwe en betere jachtwetgeving, gecombineerd met voldoende toezicht in het jachtveld."

Uit dezelfde erfenis komt nog een beperkt aantal exemplaren van Van Heek's buitenlandse jachtreizen. Gedeeltelijk staan in het boek afgedrukt vertalingen in het Engels, Duits en Noors van zijn verhalen uit zijn boek 'Miene Vreenden'.

De prijs voor dit boek is **€40,-**

Grofwildbeheer in de praktijk

IPC groene ruimte geeft handig boekwerk uit over GROFWILDBEHEER IN DE PRAKTIJK

Vele reeënbeheerders kennen het IPC groene ruimte van de cursus grofwildbeheer. Een degelijke cursus. Grote terreineigenaren stellen het met goed gevolg afleggen van het examen als eis om in haar gebieden de beheer- en schadebestrijding op grofwild uit te voeren. Voor het IPC scheidt dat verplichtingen. Zo zal het IPC altijd waken en blijven waken voor het praktische nut van de cursus. Je moet er echt wat aan hebben. Niet alleen grofwildbeheerders hebben te maken met de het gedrag en de leefwijze van grofwild. Ook bestuurders van de provincie, gemeenten, wegbeheerders en waterschappen leven met deze dieren op hun terreinen en dienen met het gedrag van die dieren rekening te houden. Voor particuliere bedrijven die beroepshalve in de natuur werkzaam zijn geldt hetzelfde. Je moet iets van die dieren weten om adequaat te handelen wanneer dat nodig is, dan wel wanneer dat wordt gevraagd. Het boekwerk grofwildbeheer in de praktijk geeft antwoord. Uiterst helder en op een toegankelijke wijze geeft auteur Rob Borst, senior adviseur bij IPC groene ruimte, de praktische kijk op het beheer van grote inheemse hoefdieren. Wat zijn de kenmerken, hoe kun je ze beoordelen en hoe moet ik met het gedrag van die dieren omgaan. Kortom hoe leef ik op een goede manier samen met die beesten. Hoe kan ik rekening met ze houden zonder dat ik inbreuk doe op het typisch eigen gedrag van die dieren. Het is een mooi uitgevoerd boek en wat vooral handig is, is het bijgeleverde kleine ringband boekwerkje. Erg handig voor tijdens het werk in de natuur. Een helder en instructief naslagwerkje voor onderweg.

Het boek en het instructieve naslagwerkje voor onderweg is te bestellen via de site www.ipcgroeneruimte.nl
De prijs voor beide boeken in mooi bewaarslag is € 48,- inclusief BTW, exclusief verzendkosten.

Keelhorzels

Een tweejarige bok werd op 25 april 2008 op Terschelling geschoten. Het gedrag was normaal, het dier leek in goede conditie, ontweid gewicht 14 kilo, veel vet om de nieren, overigens normaal. Geen afwijkingen van de organen. Conditieproduct (CP) 0,98, dat is conform

de eerdere gemiddelde bevindingen van ongeveer 1,00.

Bij verder schoonmaken bleek dat zowel de neus als begin slokdarm 'vol' zaten met larven van de keelhorzel, in totaal ongeveer een 80

stuks! Op de foto een aantal van deze nog levende larven. Het lijkt dat die donkere, ongeveer in het midden, al aan het verpoppen was toen het ree enkele dagen bestierf. Maar daarop ook nog een beginnend larfje, die nog een tijdje door had moeten groeien. In april en mei zijn de meeste larven aan te treffen, in juni worden ze, als het ree nog leeft tenminste, uitgestoten om te verpoppen tot keelhorzel, waarna de cyclus opnieuw begint.

Jan M.

Foto: Andy van Ommeren

Door Rik Schoon

REEËN LEVEN NIET ALLEEN IN HET BOS

Van oudsher waren we gewend om reeën te classificeren als bewoners van bossen, bosranden en struwelen. En zo hebben ze natuurlijk decennialang in Nederland geleefd. Toch komen we tegenwoordig steeds vaker reeën tegen waar we ze vroeger niet tegenkwamen. In plaats van een plekje in het bos of struweel, komen we ze nu tegen op open poldervlaktes, op graslanden of akkers. We noemen de reeën dan opeens veldreeën. Waarom zien we dat verschijnsel van veldreeën pas nu optreden en kenden we dat fenomeen vroeger niet, of enkel uit de verhalen van jagers die wel eens in het buitenland kwamen?

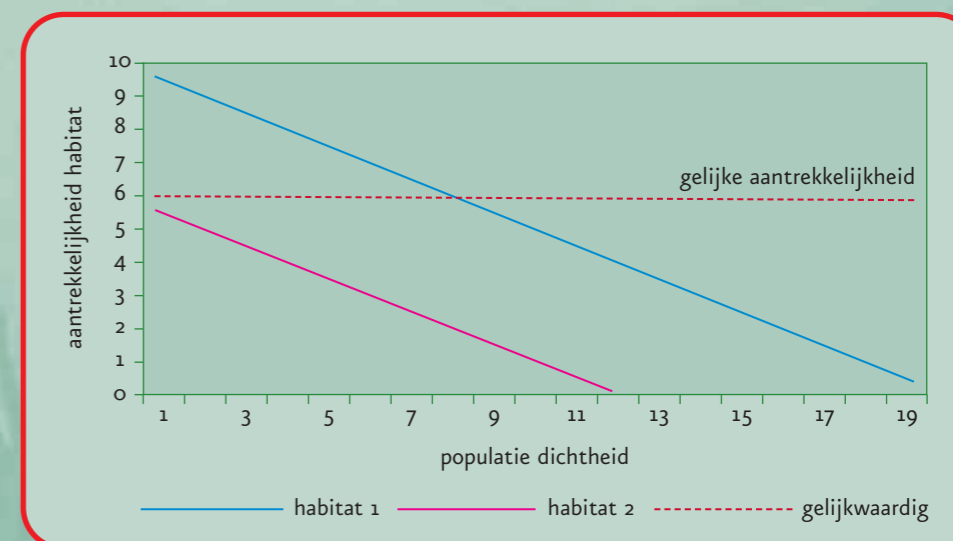
Er zijn een aantal redenen waarom reeën nu ineens dat gedrag gaan vertonen, en één van die redenen zal ik uit de doeken doen.

Als dieren de vrije keus krijgen in het kiezen van hun leefomgeving, dan zullen ze dat gebied kiezen dat optimaal voor ze is: in het geval van het ree een mooi gebied waar voedsel, dekking en rust in ruime mate voorhanden zijn. Laten we dat gebied voor het voorbeeld dat ik hierna ga gebruiken, maar gemakshalve gebied 1 noemen. Gebied 1 is in het ogen van een ree een topgebied waar je nooit meer weg wilt. Veel dekking, veel te eten en heerlijk rustig. Hij of zij komt hier niets te kort, want alles wat het reeënhart begeert, is in overvloed aanwezig. En er is niets of niemand waar het ree zich aan hoeft te storen. Ook geen soortgenoten waar hij dit alles mee hoeft te delen, of waarmee hij zijn territorium moet betwisten.

Toch komt er een dag dat ook andere reeën dit paradijselijke plekje ontdekken en zich er willen vestigen. En aldus geschiedt. Ineens moet ons ree zijn paradijsje gaan delen met een ander. En al niet lang daarna met alweer een nieuwkomer. Ons oorspronkelijke ree begint

groeijende aanwezigheid van soortgenoten wordt een gebied minder aantrekkelijk.

In onderstaand grafiekje zien we dat weergegeven. Bij een toenemende hoeveelheid soortgenoten neemt de aantrekkelijkheid van een leefgebied af.

In de grafiek zien we het eerste paradijselijke plekje in rapportcijfer van 10 (alles voor jezelf, en niemand om iets mee te hoeven delen) teruglopen in aantrekkelijkheid (minder dingen exclusief voor jou, en steeds meer dieren waar je alles mee moet delen).

Stel nu, dat naast gebied 1 er ook een gebied 2 ligt. Dat gebied is minder aantrekkelijk dan gebied 1, en zou hoogstens een zesje als rapportcijfer krijgen. Ons oorspronkelijke ree zal in de oorspronkelijke situatie natuurlijk altijd voor gebied 1 kiezen. Maar met het vollopen met soortgenoten in gebied 1, verliest gebied 1 dus ook zijn aantrekkelijkheid. Dat gaat zelfs zover, dat gebied 1 op een gegeven moment niet langer meer hoger wordt gewaardeerd dan gebied 2. Op dat moment zijn beide gebieden gelijkwaardig in aantrekkelijkheid geworden, ondanks het feit dat ze echt wel van elkaar verschillen. Op het moment dat

gebied 1 net zo aantrekkelijk is geworden als gebied 2, zullen reeën ook gebied 2 gaan gebruiken.

Als we gebied 1 voor het begrip vervangen door de term 'bos' en gebied 2 door 'open veld', dan

zie je dat bij het vollopen van het bos, het open veld op een gegeven moment net zo aantrekkelijk wordt, en reeën zich ook gaan vestigen op het open veld. Omdat het leven op het open veld echter andere omstandigheden biedt dan het bos, past het ree daarom ook z'n gedrag aan. Ze gaan in groepen lopen omdat het vestigen van een territorium in open veld situaties vaak geen zin heeft, maar ook omdat je met z'n allen veel meer ziet dan in je eentje, en dus eerder predatoren op zult merken. Op het moment dat er in het bos zoveel reeën rondlopen dat het leven op het open veld net zo aantrekkelijk is geworden, zien we dus het fenomeen veldreeën optreden. Inclusief een heel ander gedrag vertonend dan de ons zo bekende 'bosreeën'. Een fenomeen waarvan ik denk dat we er in de toekomst steeds vaker mee geconfronteerd zullen worden omdat de traditionele leefgebieden in Nederland nu redelijk vol beginnen te lopen met reeën.

Dit voorjaar was er weer de IWA te Neurenberg (C1). Ik was in de gelukkige omstandigheid daar naartoe te mogen in de hoedanigheid van 'persvertegenwoordiger'. Om dan te bemerken dat anderen via een exposant ook heel gemakkelijk toegang kunnen krijgen, wat natuurlijk de gezelligheid indien je bekenden tegenkomt, wel verhoogt (C2).

De IWA is verder alleen toegankelijk voor mensen die daar beroepshalve komen, exposeren of die bij bedrijven in dienst zijn of anderszins een accreditatie hebben gekregen. Dat betekent dat je bijna uitsluitend bezoekers tegenkomt die bedrijfsmatig daar rondneuzen en heel vaak zie je dan ook vertegenwoordigers van de exposanten druk aan een tafeltje schrijven om de orders binnen te halen (C3). Maar ben je van de pers, dat is te zien via een kleur op je 'badge', dan zien ook veel mensen daar iets in, omdat publiciteit natuurlijk altijd goed is voor de PR in het algemeen. Dus soms werd ik er met de haren (bij mij schaars trouwens) bijgesleept om

De IWA in Neurenberg

kennis te nemen van dingen die me eigenlijk maar weinig interesseerden. Maar omdat ik de vriendelijkheid zelve ben, geef je daar maar aan toe! Met het verslag in Capreolus zal ik me voornamelijk beperken tot twee items, een specifieke richtkijker en een specifieke kogel.

Richtkijkers

Zo moest en zou ik, daartoe aangespoord door de firma Swarovski, één van hun presentaties bijwonen. Ach, de firma heeft mijn sympathie omdat ik vind dat ze mooie kijkers maken en daarom ging ik naar de presentatieruimte. Dat was dan professioneel opgezet, compleet met vertegenwoordigers die ook Engels spraken en met lichtbeelden via een beamer. En een sapje erbij. Tja, je moet wel eens wat...

De presentatie ging over één van hun topmodellen van de serie Z6, variabele richtkijkers. Dat is niet zomaar wat, want deze serie heeft de technische verfijning, om de variabiliteit met een factor 6, vanaf de beginstand. De doorlaatbaarheid, de multicoating, de bediening, de afwerking van de kijkers en de parallaxcorrectie voldoen aan de hoogste eisen. Als je er doorheen kijkt is het beeld bijzonder helder, mankeert niets aan. Het beeldveld van de Z6-serie is groter dan van een

'normale' variabele, 50% meer, zegt Swarovski. De serie Z6 (of met lichtpunt of -kruis - Z6i)

begint met de 1-6x24. De kleinste 'vergroting' is dus 1x, oftewel gelijk aan het buitenbeeld. Voor de drijfjacht. Maar je kunt opschakelen tot 6x, terwijl vroeger hooguit een vergroting van 3 of 4x gangbaar was. De oogafstand is ook zeer ruim gehouden met 95 mm, zodat je met 7-8mm kalibers het oculair niet tegen je wenkbrauw krijgt. Dit is dus al een redelijk universele kijker omdat hij tot 6x gaat. Een goede kijker voor de ouderen onder ons, want de uittrede pupil (die liefst in overeenstemming moet zijn met je eigen pupil) is bij 6x toch nog 4 mm, en dat is voor de meeste 45-plussers ook de maximale eigen pupilgrootte. Dat objectief van 24 mm past nog binnen de centrale buis van 25,4 mm, dus je ziet vanaf de zijkant geen objectief. Een modificatie is de 1-6x24 EE, die is speciaal gemaakt voor zwaardere kalibers voor de jacht in Afrika. De oogafstand tot het oculair heeft men hier kunnen vergroten tot maar liefst 120 mm. De overige twee van deze serie bestaan uit de 1,7-10x42 en de 2-12x50. Naar mijn mening had men het beter bij de 1,7-10x kunnen laten, want het verschil tussen de twee is klein, maar vereist wel weer een heel aparte productielijn. Een suggestie daarover liet ik los op Johannes Davoras van Swarovski, maar ja, zoals zo vaak worden

Foto: J. Hendriks

er argumenten ter ondersteuning van een eenmaal ontworpen instrument gezocht en gevonden. Alle kijkers zijn met of zonder verlicht dradenkruis (in verschillende uitvoeringen) te verkrijgen. Ook met of zonder aangebouwde rail voor de bevestiging op de buks. Hun nieuwste richtkijker in de Z6-serie is de 2,5-15x56. Ook voor verre en kleine doelen, zegt men. Parallaxcorrectie zowel verticaal als horizontaal vanaf 50 meter. Dradenkruis (al of niet verlicht) in het tweede beeldvlak, dat vergroot dus niet mee. Maar vergis je niet: 15x bij een objectief van 56 geeft een uittrede pupil van 3,7 mm, dat is voor 's nachts voor jonge jagers erg donker. Hebben zij een eigen pupil van 6 mm, dan zou een vergroting zonder helderheidsverlies tot 9x kunnen gaan. In deze richtkijker is ook nieuw een 'ballistische toren'. Daarmee kun je op verschillende grotere afstanden exact het gewenste richtpunt instellen, maar het vereist eerst wel nauwkeurig op 100 meter inschieten en weten hoe de kogelbaan met een bepaalde munitiesoort verloopt. Het biedt de mogelijkheid om de afstelling voor eigen schootsafstanden te corrigeren, bovendien is de instelling redelijk eenvoudig en gemakkelijk zelf door te voeren. Mits je ongeveer weet hoe je een richtkijker überhaupt moet behandelen om het gewenste inschietpunt te markeren... Het komt een beetje overeen met de *absehenschnellverstellung* van Zeiss, de ASV. Ook hier moet je eerst exact op 100 meter nauwkeurig inschieten voordat je het aangepaste torentje voor een bepaalde munitiesoort kunt gebruiken. Vergelijk je beide systemen, dan werkt Swarovski met gekleurde knopjes op aparte

ringen die je ook in het duister op de tast kunt vinden, bij Zeiss werkt het met een zwarte strip met witte streepjes en cijfers, die soms in het duister moeilijk te zien zijn.

Wil je niet aan een automatische correctie, dan is er voor redelijk licht een specifiek dradenkruis ontworpen (C8) voor afstanden tot 300 meter. Je richt dan met streepjes die onder het kruisje liggen, bijvoorbeeld een kort streepje voor 200, langer voor 250 en 300 meter. Vanwege de grote objectiefdoorsnede is een hoge montage van deze kijker op de buks noodzakelijk. Dat heeft enkele kleine nadelen: kans op kanteling van de buks en moeilijker vervoerbaarheid. En hij is zwaar: afhankelijk van de uitvoering tussen de 635 en 685 gram, terwijl de 6x42 vast van Swarovski maar 350 gram weegt!

Zoals te verwachten zijn de kijkers aan de dure kant, maar dat kan wellicht in de toekomst wat vriendelijker worden indien er één van de twee genoemde modellen overblijft. Of de laatste nieuwe 2,5-15x een lang leven beschoren zal zijn, moet de toekomst uitwijzen. Mijn ervaring is dat je overdag 15x kunt gebruiken voor een klein doel op grote afstand, maar dat je bij wat diepere schemer aan hooguit 8x voldoende hebt. Als je toch vernieuwt zou ik altijd een afkomen met (regelbare) lichtvoorziening nemen.

Kogels

Als je zo over de IWA zwerft zie je zo veel dat je belangstelling heeft dat je in bepaalde categorieën een keuze moet maken. De ballistiek heeft mijn belangstelling, herladen behoort ook tot mijn bezigheden. Het is dan logisch om bij een firma langs te gaan die op het gebied van kogels al tientallen jaren vooruitstrevend bezig is. Bij de firma Barnes is het dan leuk om de mensen waar je normaal e-mailcontact mee hebt, ook eens in levende lijve te ontmoeten. Mede onder invloed van dubieuze ervaringen met sommige deelmarkt kogels ging de firma in de jaren tachtig al over tot fabricage van volkoperen kogels, oftewel VKK's en dat is nu hun specialiteit. Een aantal van deze projectielen worden in merk munitie verwerkt, herladers geven echter de voorkeur aan een eigen keuze, waar ze dan een beetje mee stoeien om een optimale patroon in elkaar te zetten. Hun eerste volkoperen kogel was de Barnes X, met in de punt een kanaaltje, dat ongeveer tot eenderde van de lengte van de kogel doorliep. Treft deze kogel doel, dan vormen zich vier koperen

Vervolg op pagina 22

Foto: J. Huttinga

Wild und Hund

9/2008

Vegen en leeftijd

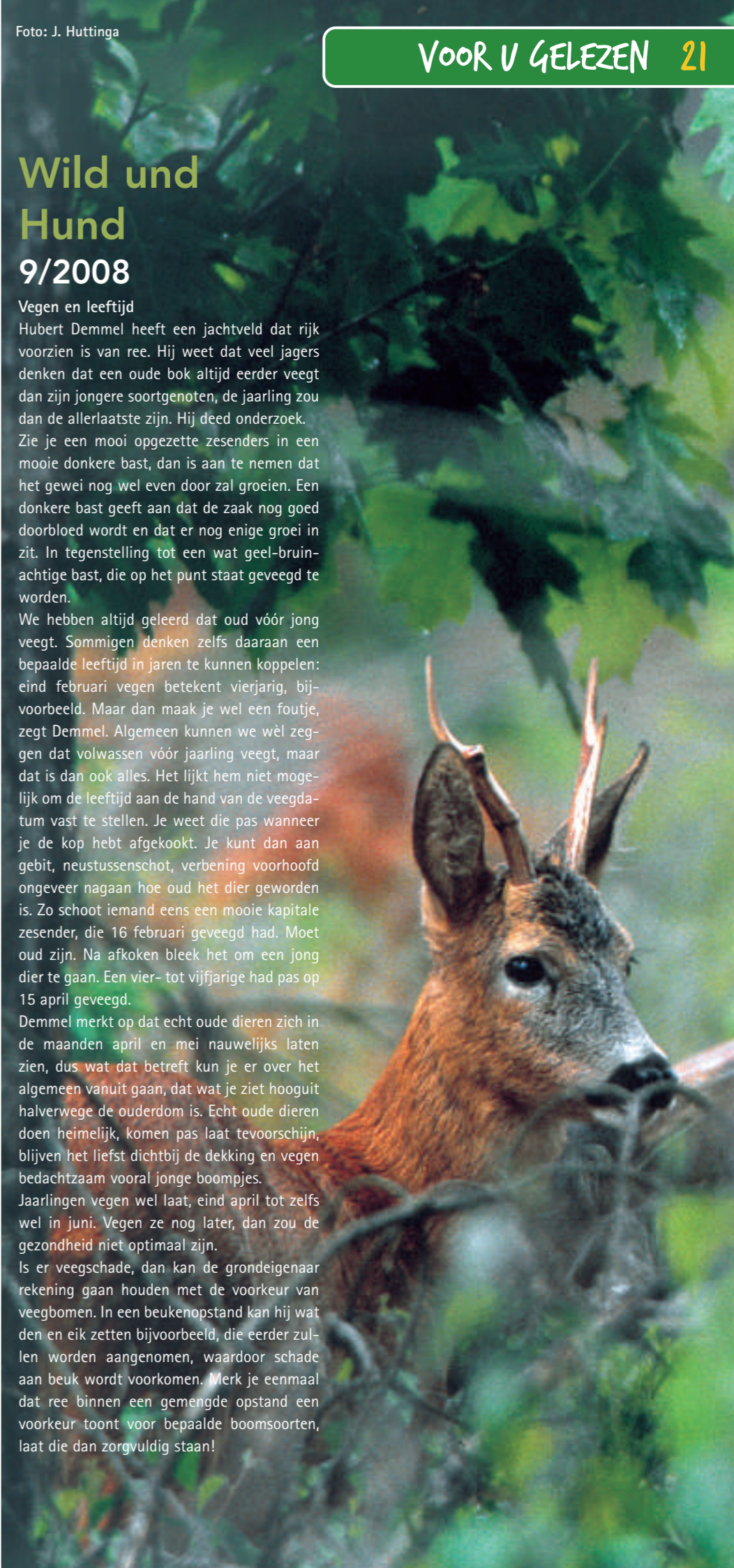
Hubert Demmel heeft een jachtveld dat rijk voorzien is van ree. Hij weet dat veel jagers denken dat een oude bok altijd eerder veegt dan zijn jongere soortgenoten, de jaarling zou dan de allerlaatste zijn. Hij deed onderzoek. Zie je een mooi opgezette zesenders in een mooie donkere bast, dan is aan te nemen dat het gewei nog wel even door zal groeien. Een donkere bast geeft aan dat de zaak nog goed doorbloed wordt en dat er nog enige groei in zit. In tegenstelling tot een wat geel-bruinachtige bast, die op het punt staat geveegd te worden.

We hebben altijd geleerd dat oud vóór jong veegt. Sommigen denken zelfs daaraan een bepaalde leeftijd in jaren te kunnen koppelen: eind februari veegen betekent vierjarig, bijvoorbeeld. Maar dan maak je wel een foutje, zegt Demmel. Algemeen kunnen we wel zeggen dat volwassen vóór jaarling veegt, maar dat is dan ook alles. Het lijkt hem niet mogelijk om de leeftijd aan de hand van de veegdatum vast te stellen. Je weet die pas wanneer je de kop hebt afgekookt. Je kunt dan aan gebit, neustussenschot, verbening voorhoofd ongeveer nagaan hoe oud het dier geworden is. Zo schoot iemand eens een mooie kapitale zesender, die 16 februari geveegd had. Moet oud zijn. Na afkoken bleek het om een jong dier te gaan. Een vier- tot vijfjarige had pas op 15 april geveegd.

Demmel merkt op dat echt oude dieren zich in de maanden april en mei nauwelijks laten zien, dus wat dat betreft kun je er over het algemeen vanuit gaan, dat wat je ziet hooguit halverwege de ouderdom is. Echt oude dieren doen heimelijk, komen pas laat tevoorschijn, blijven het liefst dichtbij de dekking en veegen bedachtzaam vooral jonge boompjes.

Jaarlingen veegen wel laat, eind april tot zelfs wel in juni. Vegen ze nog later, dan zou de gezondheid niet optimaal zijn.

Is er veegschade, dan kan de grondeigenaar rekening gaan houden met de voorkeur van veegbomen. In een beukenopstand kan hij wat den en eik zetten bijvoorbeeld, die eerder zullen worden aangenomen, waardoor schade aan beuk wordt voorkomen. Merk je eenmaal dat ree binnen een gemengde opstand een voorkeur toont voor bepaalde boomsoorten, laat die dan zorgvuldig staan!

'flappen' vanuit de punt, vandaar de X. Deze gaan uitstaan waardoor tot tweemaal de kogeldiameter bereikt wordt. Door deze expansie ontstaat een breed wondkanaal en tijdens de vorming daarvan vormt zich een geweldige drukopbouw die mede leidt tot een dodelijk effect. De kogel verliest praktisch geen gewicht, ook niet na het raken van botten en geeft, indien het kaliber een beetje is aangepast op de diergrootte, bijna altijd uitschot. Omdat de kogel geen gewicht verliest, blijft ook de rotatie nog even doorgaan, ongeveer zes omwentelingen in 40 cm weefsel. Het is een strikt legale kogel, omdat er sprake is van ernstige deformatie tijdens en na het treffen. Hij is dus niet vergelijkbaar met een volmantel die juist niet mag vervormen of met de *Impala*, een eveneens VKK, maar dan zonder deformatie.

De drukopbouw van de VKK's is veel heftiger dan een conventionele deelmantel kan bereiken. Kan een zware deelmantel, bijvoorbeeld uit een 8 of 9 mm-kaliber zich op ree bijna gedragen als een volmantel, je zult dat bij de

Barnes X niet zien. Dat bleek ook duidelijk op kleine dieren toen ik een tiental jaren geleden konijnen uit de zeedijk moest verwijderen en daarbij deze Barnes X gebruikte.

Een aantal jaren geleden schafte ik een andere buks aan, maar helaas, deze VKK's bleken daarin onder mijn wensen te groeperen en ik schakelde over op de Nosler AccuBond, een kogel die ik ook zeer hoog inschat. Tot een paar jaar geleden Barnes de Triple Shock X (TSX) op de markt bracht. Het geheim hiervan is, dat er ringen in de schacht gemaakt worden. Deze zorgen dat het koper tijdens de passage door de loop een beetje 'uit kan vloeien'. Door de vormgeving kon de door de VKK opgewekte drukgolf nog verder worden opgevoerd. Na installatie van een nieuwe Lothar Waltherloop op mijn Remington bleek de accuratesse zo mogelijk nog beter dan de AccuBond van Nosler. Dus: kopen, patronen maken en jagen. Met succes. Zelfs op een klein ree waar de kogel zó doorheen vliegt, bleken vluchtafstanden niet of nauwelijks meer voor te komen, mits je met zorg de kogel plaatste.

Foto: J. Huttinga

Op de IWA sprak ik één van de managers en hij toonde me de onlangs nieuw ontworpen Tipped Triple Shock X (TTSX), afgeleid van de TSX. Het puntkanaaltje is iets wijder gemaakt en daar is ook nog een plastic punt op gezet. Dat laatste om de vervorming en de expansie nog beter te laten verlopen. Ook is nog een extra ringetje in de schacht gemaakt, zodat de snelheid door de mindere wrijving kan worden

opgevoerd en de ballistische coëfficiënt kan toenemen.

Een doosje kreeg ik mee om uit te proberen. Het schotbeeld is zittend in natuurlijke omstandigheden genomen, dus niet over een schietbank, vijf kogels op 125 meter, groep is 32 mm, drie in één gat. Dus ik ben weer 'om', ga nu deze TTSX herladen en het ene ree dat ik met deze kogel tot nu toe geschoten heb, viel als een blok (maar hoorde het schot wel).

Voor degenen die niet herladen is er hoop, de firma Sellier en Bellot maakt nu voor een aantal gangbare kalibers de TSX en de werking is praktisch vergelijkbaar met de TTSX. De firma S&B leverde aanvankelijk de gecoate versie van de Barnes X, maar deze versie wordt niet meer in productie genomen omdat de coating lang niet altijd optimaal werkt.

In het algemeen merk je, dat de productie van versterkte kogels over alle merken toeneemt. Ook de conventionele deelmantels worden ook nog veel gemaakt, maar ook jagers worden zich bewust dat de conventionele soms nadelen hebben. Op bijvoorbeeld alle jacht-

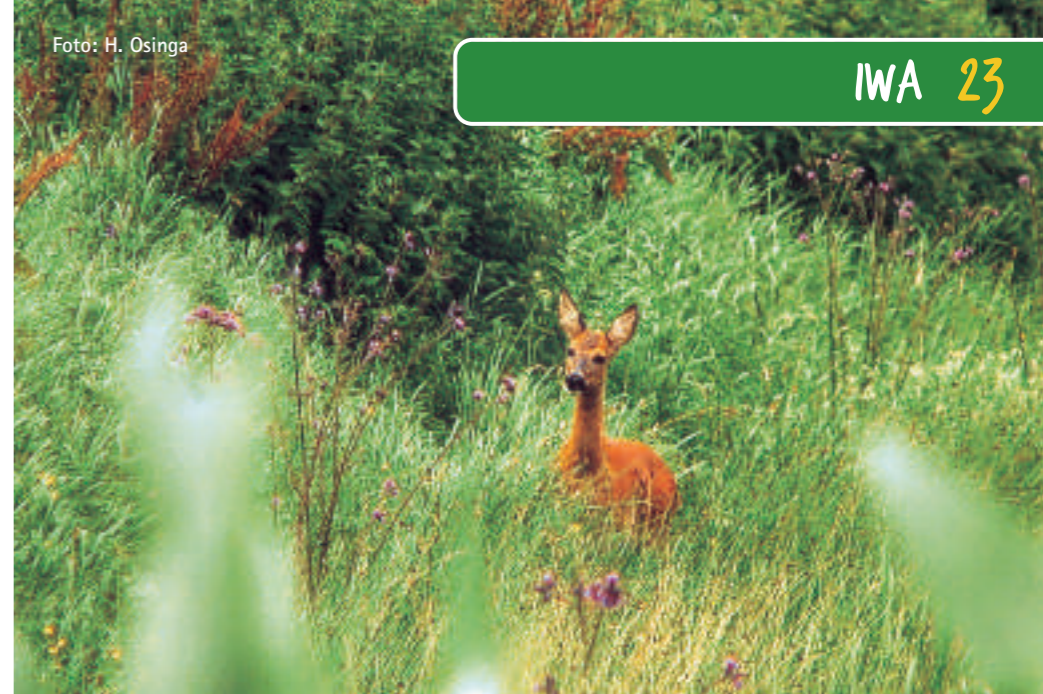

Foto: H. Osinga

forums kun je lezen, dat juist met schoten dichtbij aanmerkelijke vleesschade kan worden toegebracht, waarbij zowel in- als eventueel uitschot relatief groot zijn. Met versterkte kogels kun je dat, vooral op afstanden onder de 100 meter, een heel stuk voorkomen. Milieutechnische redenen om geen lood meer in kogels te stoppen is zo sterk overdreven, dat je daarom niet op VKK's

behoeft over te gaan. Maar wel indien je schootsafstanden gering zijn en wanneer je eraan hecht weinig vleesschade te willen veroorzaken. Groepeer een VKK slecht in je buks, overweeg dan een andere versterkte kogel, er zijn er zoveel dat er vast wel een nauwkeurig te vinden zal zijn!

jan1.smit@wxs.nl

DE ZOMERCOLLECTIE IS NU BINNEN!

HEMKER H&B BEKKING

ZONDER TEKEN, MUGGEN EN WESPEN DE ZOMER DOOR

Geef teken of andere insecten geen kans meer en koop Teken-Vrij® nu het tekenseizoen weer is begonnen!

Met Teken Vrij® van Hagopur® reageren wij op toenemende risico's van het overdragen van ziektes door teken, zoals teken-encefalitis (FSME) en borreliose (ziekte van Lyme).

Teken Vrij® wordt eenvoudig aangebracht op de blootliggende huiddelen, maar ook aan de kraag, de broekszomen en de uiteinden van mouwen. De lichte citrusgeur wordt door mensen als aangenaam ervaren, maar verstoort het oriënteringssysteem van de teek die daardoor de mens niet meer als gastheer herkent. Het middel is ook geschikt voor kinderen, al vanaf één jaar. Dankzij het speciale ventielsysteem is een verpakking van 25 ml. goed voor minimaal 300 doseringen.

Hemker & Bekking is importeur voor Nederland van Hagopur® Teken Vrij®

TWELLO Nijverheidsstr. 5 Tel. 0571 276552 | **BEEK en DONK** Brouwersstr. 25-a Tel. 0492 553460 | **OPENINGSTIJDEN** Di. t/m Vr. 10:00-18:00 uur Za. 10:00-17:00 uur
LEIMUIDEN Tuinderij 15-a Tel. 0172 506593 | **STEENWIJK** Woldmeentherand 11 Tel. 0521 521430 | **INTERNET** www.hemker-bekking.nl Mail: info@hemker-bekking.nl

Parenco Hout bv, uw partner in bosexploitatie.

Gevraagd:

Houtopstanden, als dunningswerkzaamheden of kaalslag in alle houtsoorten.

Voor meer informatie verwijzen wij u graag naar onze website.

Parenco Hout bv
 Industrieterrein Veerweg
 Postbus 130 | 6870 AC Renkum NL
 T: +31 (0)317-36 12 21
 F: +31 (0)317-31 01 64
 E-mail: info@parencohout.com
 Internet: www.parencohout.com

Redelijk wild.

Volkswagen. Wie anders?

Tricolor Touareg Highline motor 5.6i 485. - Vanaf prijs inclusief BTW en BPM, excl. vervoer/afleveringskosten (klare motor). Brandstofverbruik (l/100 km) op 90 km/h: 21,7-23,7 km, CO₂ uitstoot: 217-237 g/km. *Wolfsgras ook in afvoertijd op de voorborden. Gebruiksvoorwaarden kan worden bezeten.